

DOF - Dansk Ornitologisk Forening

Gedser Fuglestation - hygge, publikum og data, der bliver brugt

Mange hundrede børn og voksne har hvert år stor glæde af at høre om og se fugle på Gedser Fuglestation. Stationen ringmærker 10 - 15.000 fugle årligt, og mellem en og to millioner trækkende fugle registreres hvert år i DOFbasen fra Gedserområdet. De indsamlede fugledata bliver brugt af forskere til at udgive artikler med ny viden om fuglene. Alt sammen skabt af 10 - 15 frivillige.

Vi i Gedser Fuglestation-gruppen vil gerne fortælle, hvad der kommer ud af vores arbejde, hvordan du også kan få glæde af det, og om den fine vision, der er kommet ud af det.

I Gedser Fuglestation-gruppen går vi ikke til daglig og tænker så meget over den større mening med det, vi laver. Hver enkelt passer bare sine opgaver og hjælper med til det fælles.

I maj 2015 bad DOF's Fuglestationsudvalg hver af de tre A-fuglestationer, Blåvand, Gedser og Skagen, om at udarbejde en strategi. På Gedser Fuglestation har vi brugt det til, at de aktive sammen har tænkt igennem, hvad vi gør, og hvad vi gerne vil fremadrettet.

Det har givet en bevidsthed om, at vi allerede skaber mange af de ønskede resultater. Og så hygger vi os imens.

Gærdesanger aldersbestemmes. Foto: Bo Kayser

Godt område til ringmærkning

Masser af vandfugle trækker langs kysten mellem ynglepladserne i Østersøområdet mod overvintringsområder i sydvest. Tilsvarende trækker et stort antal landfugle over land frem og tilbage mellem ynglepladserne i Skandinavien og sydligere beliggende vinteropholdspladser. Mange af disse fugle kommer forbi Gedser Odde. Området er derfor velegnet både til trækfugletælling og ringmærkning af fugle.

Efter en lang, sej kamp blev [Gedser Fuglestation](#) endelig indviet i 2001. Fra starten har fuglestationen haft tre fokusområder: Ringmærkning, trækfugletælling og formidling. Og nu begynder vi for alvor at kunne se, hvordan data indsamlet gennem det store frivillige arbejde ikke bare kan bruges til noget, men rent faktisk bliver brugt af fugleforskere.

Fugletællere tæller trækfugle ved Gedser Odde. Foto: Bo Kayser

Ringmærkningsdata bliver brugt af fugleforskere

Det har ingen værdi blot at indsamle data, hvis de ikke bliver brugt til noget. Jo, ringmærkere og trækfugletællere hygger sig og finder en gang imellem nogle sjældne arter til glæde både for dem selv og andre på lokaliteten. Men det er formelt set ikke det vigtigste.

Gennem forbindelser til universitetsmiljøet er det lykkedes af skabe kontakt til forskere, som gerne vil analysere ringmærkningsdata fra Gedser Fuglestation.

En gruppe studerende ved Århus Universitet har fået leveret data om aldersfordeling om efteråret for udvalgte småfuglearter. De data har de anvendt til i en afhandling fra 2015 at analysere, om bestandstætheden og forhold på ynglepladsen har effekt på ynglesuccesen. Ynglesuccesen fandt de frem til ud fra Gedser Fuglestations ungfugleprocent blandt de mærkede fugle.

En gruppe finske forskere er i 2015 gået i gang med et klimaændringsprojekt, hvor de vil undersøge, hvor meget tidligere trækfuglene ankommer om foråret i dag i forhold til for ti år siden. Gedser Fuglestation blev kontaktet og har leveret ringmærkningsdata fra de standardiserede forårsmærkninger. Det bliver spændende at se, hvad der kommer ud af projektet.

For begge projekter er det ikke kun forskerne, der har fået noget ud af det, data til deres forskning. Gedser Fuglestation har også lært meget af det. Ved at skulle levere data, som skulle bruges til noget bestemt, har vi været nødt til at "rense" data først og forbedre fuglestationens database med ringmærkningsdata. Vi har samtidig fået idéer til, hvordan vi gerne vil forbedre vores ringmærkningspraksis og registreringerne.

Rødhals tages ud af nettet. Foto: Bo Kayser

Data fra trækfugletælling bruges til jagtlovsændring og ederfugle-forskning

Egentlig standardiseret trækfugletælling foregår ikke ved Gedser Fuglestation endnu, men i DOFbasen registreres der alligevel en-to millioner trækkende fugle i Gedserområdet hvert år. Især to optællere gør en kæmpe frivillig indsats med indsamling af trækdata.

Bl.a. har Preben Berg om foråret igennem flere år blandt andet talt antallet af forbitrækkende ederfugle og registreret andelen af hanner og hunner. Han fandt i 2013-14, at kun 33 pct. af ederfuglene var hunner. I undersøgelser fra Norden omkring 1980 blev der registreret en hunprocent på 58 og fra omkring 2003 på 41 pct.

Et tilsvarende fald i hunprocenten er registreret i vildtudbyttestatistikkerne fra Danmark. Preben Bergs resultater, som han publicerede i DOFT i 2015, var en af de mange vidensbrikker, der førte til forkortelse af jagttiden for hunner af ederfugle. Forårstællinger blev foretaget ved Hyllekrog, som ligger på Lolland vest for Gedser.

I dette tilfælde er det ikke kun jægerne, ederfuglene og fugleforskeren, som har fået noget ud af, at der har kunnet leveres gode data.

Det har inspireret Gedser Fuglestation til for alvor at få gang i det tredje fokusområde ud over ringmærkning og formidling, nemlig standardiseret trækfugletælling.

Mange hundrede børn og voksne har hvert år stor glæde af formidlingsaktiviteterne på Gedser Fuglestation, hvor 10 - 15.000 fugle årligt bliver ringmærket. Foto: Bo Kayser

Fremvisning af ringmærkning er altid et hit

Som en del af Gedser Fuglestations formidlingsaktiviteter holdes der både forår og efterår Åbent Hus-arrangementer. Et væsentligt element er, at der fortælles om ringmærkning og hvilken viden, den har været med til at fremskaffe. Og det er altid en publikumssucces.

Alene at opleve den interesse og glæde, som børnene viser ved at se fuglene så tæt på og ved at røre dem, er det hele værd.

Status og videre frem

Formidling har Gedser Fuglestation tradition for at udføre. Gratis Åbent Hus arrangementer om ringmærkning og træk m.m. Desuden formidling for skoler, virksomheder, interesseorganisationer m.m., hvor deltagerne betaler for arrangementerne og dermed er med til at støtte fuglestationens arbejde økonomisk.

Ringmærkningen kører godt med mærkning både forår og efterår. Og standardiseret trækfugletælling arbejder vi på at få etableret. Det går altså sådan set slet ikke så dårligt.

En spændende ting de kommende år bliver samarbejdet med den store satsning, DOF laver med den nye Skagen Fuglestation. Måske kan den satsning inspirere til, at Gedser Fuglestation får moderniseret og udbygget formidlingen både rent teknologisk og med formidlingslokaler både på fuglestationen og i huset på selve Gedser Odde.

En vision blev skabt af fuglestationens folk

Visioner og strategier formuleres tit af ledelsen med hjælp fra eksterne konsulenter. Medarbejderne bliver ikke involveret, og ofte bliver de fine dokumenter aldrig brugt. På Gedser Fuglestation har det været de aktive selv, som har snakket sammen om, hvad strategien er, og hvordan den skal være fremadrettet.

Det er blevet til et strateginotat, som mest af alt beskriver, det vi allerede gør i dag, og det, som vi godt kunne tænke os, at fuglestationen udvikler sig til. Det er der kommet en vision ud af, som vi vist alle sammen føler for:

- Vi ønsker at udnytte fuglestationens geografiske placering, tekniske faciliteter og tilknyttede personer til at indsamle data af god forskningsmæssig kvalitet om fugletrækket i området.
- Vi ønsker at bidrage til, at de indsamlede data bliver bearbejdet til viden af såvel eksterne personer som af personer tilknyttet fuglestationen, og at denne viden bliver tilgængelig i form af artikler eller anden form for formidling.
- Vi ønsker, at personer tilknyttet fuglestationen i dens omgivelser formidler viden om fugletrækket og

fugleforskningen samt begejstring for fugle til forskellige målgrupper.

- Vi ønsker at give DOF's medlemmer mulighed for at være med til fuglestationens aktiviteter og fællesskab for derved at give dem viden om og interesse for fuglestationsarbejdet.

Gedser Fuglestations strateginotat behandles sammen med de andre to fuglestationers notater på DOF repræsentantskabsmøde i november 2015.

Bo Kayser er med i styregruppen for Gedser Fuglestation, hvor han også hjælper med ved formidling, vedligeholdelse og ringmærkning

Publikum hører om og får vist ringmærkede fugle på Gedser Fuglestation. Foto: Bo Kayser

 Dato:
26. 11. 2015

 Skrevet af:
Bo Kayser

 Fotos af:
Erik Beiring
Bo Kayser

 Emner:
FELTAKTIVITETER

 Tags:
GEDSER FUGLESTATION

 Kilder
Gedser Fuglestation